

Rječnik termina

Agregacija (kao kod postova na blogovima): Na internetu, sadržaj je agregiran kada imamo više medija koji se automatski sakupljaju na jednom mjestu.

Apache: Besplatan softver otvorenog koda za upravljanje web serverima, uobičajeno se koristi kod web aplikacija.

BarCamp: Međunarodna mreža konferencija organizovana na osnovima saradnje i na modelu otvorenog koda; koristi wiki, email liste, blogove i druge alate društvenih medija.

Blog(ovi): Websajt koji se sastoji od kratkih postova na jednu temu ili subjekat. Većina blogova koristi softver dostupan na webu koji omogućava ljudima lako i jednostavno postavljanje novih sadržaja, bez potrebe za reorganiziranjem starijeg sadržaja ili poznavanja HTMLa.

Blogaton: Događaj uživo u kome blogeri odabiru jednu temu i svi blogiraju zajedno. Jedan od blogera može biti domaćin blogatona, linkovanjem svih individualnih blogova na isti blog sajt.

Blogspot: Besplatni websajt za hostiranje blogova i zajednica, u vlasništvu Google-a.

blip.tv: Besplatni websajt koji omogućava korisnicima postavljanje i razmjenu videa sa drugim korisnicima.

Građanin novinar: Pripadnik javnosti koji nije profesionalni novinar, ali se bavi nezavisnim sakupljanjem, izveštavanjem i širenjem vijesti i informacija.

CiviCRM: Besplatna softverska aplikacija otvorenog izvornog koda za upravljanje odnosa između kontakata.

Sistem za upravljanje sadržajima (Content Management System -

CMS): Softver koji se koristi za organizaciju, ažuriranje i razmjenu sadržaja na internetu. Primjeri takvih sistema su Drupal i Joomla. Softver za blogiranje, kao što je Wordpress, takođe se može koristiti CMS.

Grupni izvor: Način prenošenja jednog zadatka na grupu ljudi ili uspostavljanja saradnje između grupe nepovezanih ljudi - na primjer, osloniti se na volontere u titlovanju videa na internetu na različite jezike.

DailyMotion: Websajt za hostiranje i razmjenu videa.

Digitalno pripovijedanje: Stvaranje priče korištenjem digitalnih alata i digitalnih medija. Ovaj metod se često koristi za prenošenje osobnih priča i može sadržati riječi, slike, audio i video materijale.

Ime domene: Tekstualna registracijska adresa koja odgovara lokaciji različitih komponenti (web stranica, medija i fajlova) na jednom websajtu.

Drupal: Besplatan sistem za upravljanje sadržajima (CMS) otvorenog izvornog koda. (Vidi i CMS.)

Šifriranje (Enkripcija): Način šifriranja informacija na način koji omogućava da budu dostupne samo ograničenom broju ljudi koji ih mogu dešifrirati.

Excel: Softverska aplikacija za rad sa proračunskim tablicama, vlasništvo Microsoft-a.

Facebook: Sajt društvene mreže na kome ljudi mogu kreirati profil, dodati druge korisnike kao svoje prijatelje, postavljati i razmjenjivati sadržaje. Korisnički ugovor zahtjeva od korisnika Facebook-a da koriste prava imena.

Facebook grupa: Svaki korisnik može kreirati grupu i pozvati druge korisnike da se priključe. Administrator grupe može slati poruke svim članovima grupe, sve dok grupa ima manje od 5,000 članova.

Facebook vijesti: Svaki korisnik ima pristup Vijestima o aktivnostima njihovih prijatelja na sajtu. Korisnik može kontrolirati šta se objavljuje u tim vijestima.

Facebook Stranica: Svaki korisnik može kreirati stranicu i pozvati druge korisnike da postanu fanovi. Stranice mogu biti organizovane oko nekog zajedničkog interesa i da se koriste za slanje grupnih poruka fanovima.

Facebook Profil: To je osobna stranica korisnika, na kojoj su navedeni prijatelji, interesi, članstva u različitim grupama, i posljednje aktivnosti na sajtu. Korisnici mogu da kontroliraju koji će dijelovi profila biti vidljivi drugim ljudima.

FireGPG: Softverska aplikacija koja se instalira unutar web pretraživača Firefox-a. FireGPG omogućava šifriranje emailova unutar web pretraživača.

Flash: Adobe-ov grafički program za kreiranje animacija i multimedijских elemenata na websajtovima. Mnogi sajtovi za hostiranje i razmjenu videa koriste Flash format fajlova za objavljivanje videa.

Zahtjev po Zakonu o slobodi informacija (FOIA): Mehanizam po kojem svako može zatražiti podatke i informacije od nekog vladinog tijela.

Flash mobovi (stihijska okupljanja): „Flash mob“ je grupa ljudi (često organizovani putem emaila ili neke društvene mreže) koji se na kratko sakupe na jednom javnom prostoru, da izgleda kao da je slučajno. Kada se grupa okupi, izvedu sinhronizovanu (najčešće neobičnu) akciju, i onda se ljudi razidu.

Flickr: Websajt za hostiranje i razmjenu fotografija, u vlasništvu Yahoo-a. Fotografije se mogu postavljati korištenjem websajta, emailom, prijavama od strane trećih lica, ili mobilnim telefonom. Standardni servis je besplatan, ali postoji i napredan servis koji se naplaćuje.

FTP (protocol za transfer dokumenata): Metoda za slanje i razmjenu fajlova na internetu. Koristeći program na računaru klijenta, fajlovi se mogu postaviti na računaru/serveru na kojem se čuvaju fajlovi.

Freedom Fone: Softverska aplikacija zasnovana na bazi podataka koja dopušta pristup informacijama putem govornih poziva zemaljskim, mobilnim i internet telefonom.

FreeSwitch: Besplatni softver otvorenog izvornog koda za kreiranje govornih i tekst chat aplikacija.

FrontlineSMS: Besplatni softver otvorenog koda koji može da pretvori jedan laptop i jedan mobilni telefon u komunikacijski centar. Kada je instaliran, program omogućava korisnicima ispraćanje i primanje masovnih tekstualnih poruka.

Google Earth: Softver za pregledavanje trodimenzionalnih mapa Zemlje. Ljudi mogu da adaptiraju i dopunjuju tačke na mapama Google Earth-a dodavanjem fotografija, video sadržaja, teksta, koji se mogu snimiti i podijeliti sa drugim ljudima.

Google Images: Pretraživačka mašina za fotografije i slike. Ako koristite opciju naprednog pretraživanja, možete pretraživati slike po kopiraj licenci kako bi pronašli slike i fotografije koje možete koristiti i montirati.

Google Maps: Datoteka mapa i softvera za mapiranje. Ljudi koriste ove podatke za podešavanje i unošenje komentara i bilješki u mape, kao i za kombiniranje mapa i drugih aplikacija i medija, kao što je postavljanje fotografija ili preuzimanje adaptirane mape na vaš websajt.

Google Motion Chart: Web aplikacija koja generira dinamičke grafikone u Flash formatu, ilustrujući podatke importirane sa Google Spreadsheet-a. Najbolje je koristiti za prikazivanje kako se dvije vrste podataka mijenjaju sa protokom vremena.

Google vijesti: Agregirani direktorij za pretragu vijesti, indeksirano od strane Google-a. Ljudi se mogu prijaviti za automatska obavještenja (Google News Alerts) elektronskom poštom kada se određene ključne riječi ili teme pojave u vijestima. Obavještenja možete da dobijate i preko čitača unosa, a može se podesiti i da se direktno i automatski pojave na vašem websajtu.

Google Spreadsheet: Belplatna online aplikacija za generiranje, uređivanje i razmjenu proračunskih tabela koje se čuvaju na internetu.

Gmail: Besplatni email servis koji se koristi u pretraživaču, vlasništvo Google-a.

GPG: Gnu Privacy Guard (GPG) je verzija PGP-a (Pretty Good Privacy) u otvorenom izvornom kodu, vrsta softvera za šifriranje podataka koja omogućava šifriranje vaših podataka koje mogu dešifrirati samo ljudi koji imaju vaš pristupni ključ.

Hard drive: Permanentni uređaj za čuvanje podataka u računaru. Postoje dvije vrste hard drajva, interni (instaliran unutar računara) i eksterni (povezan sa računarem kablovima). Eksterni hard drajvovi mogu se

prenositi sa jednog na drugi računar. Podaci koji se čuvaju na hard drajvu takođe mogu biti šifrirani.

HTML: Hypertext Markup Language (Jezik za označavanje hyper-teksta). HTML je kompjuterski jezik za prenos sadržaja i izgleda internet stranice sa web servera u web pretraživač.

ICQ: Internet program za slanje i primanje instant poruka i razgovore (vlasništvo AOL/Time Warner-a) koji omogućava razmjenu poruka između dva ili više računara.

Infografika: Metod vizualizacije i davanja smisla podacima korištenjem slika, mapa, dijagrama, grafikona i drugih grafičkih elemenata.

IntelliSMS: Komercijalna softverska aplikacija za slanje i primanje tekstualnih poruka.

Interaktivni govorni odgovor (IVR): Tehnologija koja omogućava računaru da identificira riječi izgovorene ljudskim glasom kako bi odgovorio unaprijed pripremljenima ili dinamičkim informacijama.

IP adresa: Jedinstven numerički identifikator koji se dodjeljuje svim uređajima koji komuniciraju putem interneta. Kada se prenose podaci na internetu, IP adresa računara ili drugog uređaja kojim ste povezani na internet povezuje se sa podacima koje prenosite.

JavaScript: Jezik za pisanje skripti koji web stranice koriste za prikazivanje i formatiranje sadržaja ili za pokretanje akcija - kao što su pop-up prozori, ili slike koje je pojave kada kursorom pređete preko njih.

joomla: Besplatan online sistem za upravljanje sadržajima (CMS) otvorenog izvornog koda. (Takođe pogledajte: CMS.)

Livejournal: Websajt za blogiranje (vlasništvo SU P-ja) koji hostira osobne dnevnike i dnevnike zajednice (više ljudi mogu postavljati sadržaj). Softver koji pokreće LiveJournal je otvorenog izvornog koda i mogu ga koristiti svi, pod istom licencom, za uspostavljanje i vođenje blogerske zajednice.

Livestream.com: Besplatna softverska aplikacija za razmjenu videa uživo sa vašeg telefona ili računara povezanog na internet.

Mash-up: Kombinacija različitih alata, medija, ili softvera za kreiranje hibridnih medija. Mash-up web aplikacija može kombinirati dva različita

web servisa, dok video mash-up montira različita videa i druge medije zajedno u jedan novi video uradak.

MMS (multimedijska poruka): Format za slanje medija putem mobilnog telefona. MMS porukama možete slati fotografije, audio i video snimke i tekstualne poruke duže od uobičajenih 160 karaktera, što je ograničenje za tekstualne (SMS) poruke.

MySpace: Sajt društvene mreže (vlasništvo Fox Interactive Media/NewsCorp) na kome ljudi mogu kreirati profil, dodati druge korisnike kao svoje prijatelje, postavljati i razmjenjivati sadržaje.

MySQL: Aplikacija za upravljanje bazama podataka. Izvorni kod MySQL-a je vlasništvo Sun Microsystems-a, ali je licenciran za slobodnu distribuciju.

Mapa mreže: Vizualna prezentacija ljudi, organizacija ili institucija i njihovih međusobnih odnosa.

Softver otvorenog izvornog koda: Softver kod kojeg je programski kod otvoren ljudima da pogledaju, prilagođavaju, mijenjaju, modificiraju, i koriste ga za izgradnju novog softvera, pri čemu postoji saglasnost da, time što je izvorni kod otvoren, više ljudi mogu da iskoriste beneficije zajedničkog rada i saradnje jedne programerske zajednice.

Orkut: Besplatni sajt za društveno umrežavanje (vlasništvo Google-a) sa poprilično velikom bazom korisnika u Brazilu i Indiji.

PHP: Slobodan i besplatan jezik za pisanje skripti za web aplikacije.

Qik: Besplatna softverska aplikacija za razmjenu videa uživo sa vašeg telefona.

Remiks: Proces montaže i miksanja dvije ili više vrsta medija zajedno. Najčešće se remiksuju video i audio, ili njihove kombinacije.

Ringtone: Digitalni audio fajl koji se uključuje da označi da je mobilni telefon primio poziv ili tekstualnu poruku. Ringtonovi se mogu razmjenjivati putem mobilnih telefona, a postoji i besplatan softver za kreiranje vlastitih ringtonova.

SMS: Vidi „tekstualna poruka“

Skraćeni kod: Specijalni telefonski broj za slanje tekstualnih (SMS) ili MMS poruka.

SIM Kartica: SIM (subscribed identity module - modul pretplatničkog identiteta) kartica čuva jedinstvene identifikacijske informacije o korisniku mobilnog telefona - kontaktne informacije i osobne podatke.

Server: Računar koji osigurava i daje podatke koje traže drugi kompjuteri povezani u jednoj mreži.

Sajtovi društvenih mreža: Sajtovi na kojima ljudi mogu kreirati profil, povezati se sa drugim korisnicima, postavljati i razmjenjivati sadržaje. Primjeri takvih sajtova su MySpace, Facebook, bebo, Orkut, i HiS.

SquirrelMail: Besplatna online aplikacija otvorenog izvornog koda za korištenje elektronske pošte. SquirrelMail nije hostiran ni na jednom komercijalnom servisu; SquirrelMail mora biti instaliran na vašem vlastitom serveru.

Tagovanje: Tag je tekstualna etiketa koja identificira dijelove sadržaja na jednom ili više websajtova. Veliki broj sajtova društvenih mreža i sajtova za razmjenu fotografija i videa koriste tagovanje kako bi omogućili da se neki sadržaj klasificira u više kategorija.

Oblak tagova: Jedan način vizualizacije informacija o dužem i sadržajnijem tekstu, uobičajeno u formi grozda riječi ili fraza, stilizovanih kako bi prikazali koje od njih se najčešće javljaju u tekstu.

Tekstualna poruka: Poznate i pod imenom SMS, tekstualne poruke se šalju sa jednog mobilnog telefona na drugi, a njihova je dužina ograničena na 160 ili manje karaktera.

Twitter: Online servis za razmjenu kratkih tekstualnih postova (ne više od 140 karaktera). Ljudi mogu da postave sadržaj na Twitterovom sajtu ili putem tekstualnih poruka.

USB memorijske kartice: Prenosivi uređaj za čuvanje podataka koji se priključuje na USB ulaz na računaru.

Ushahidi: Softverska aplikacija koja omogućava pravovremenu razmjenu najnovijih izvještaja slanjem poruka sa mobilnih telefona, putem emaila ili websajta. Te poruke se sakupljaju, indeksiraju i vizualiziraju na jednom websajtu.

Ustream.tv: Besplatna softverska aplikacija za razmjenu videa uživo sa vašeg telefona ili računara povezanog na internet.

Vizualizacije: Jedan način predstavljanja i pojednostavljivanja kompleksnih podataka korištenjem grafičkih prikaza.

WampServer: Odnosi se na instalaciju Apache, MySQL i PHP-a na serveru koji radi pod Windows-om.

Web 2.0: Koncept za opisivanje nove generacije korištenja interneta koja omogućuje korisnicima lakše kreiranje i razmjenu sadržaja i međusobno povezivanje.

Web pretraživač: Softverska aplikacija koja se koristi za gledanje web stranica. Primjeri pretraživača otvorenog izvornog koda su Firefox i Konqueror.

Web-scraperi: Aplikacija koja se podešava za automatsko izvlačenje podataka i informacija sa web strana.

Wiki: Websajt koji mogu uređivati svi korisnici. Više korisnika mogu sarađivati na izgradnji wikija, pri čemu se promjene koje su unijeli prate, a različite verzije se snimaju i čuvaju.

Wikipedia: Websajt modeliran na principu enciklopedije, gdje svako može dodati sadržaj i mijenjati sadržaj koji su postavili drugi ljudi.

Wordpress: Besplatna softverska aplikacija otvorenog izvornog koda za objavljivanje i uređivanje blogova. Možete snimiti i instalirati Wordpress na vlastitom serveru; takođe, Wordpress može hostirati vaš blog bez nadoknade, na Wordpress.com.

Xapian: Besplatna aplikacija otvorenog koda za izvlačenje informacija i pretraživanje koja se koristi sa bazama podataka.

Yahoo Mail: Besplatni email servis koji se koristi u pretraživaču, vlasništvo Yahoo-a.

YouTube: Besplatni sajt za hostiranje i razmjenu videa, vlasništvo Google-a. Video se može postaviti sa računara, emailom, ili sa mobilnog telefona.